

Etusivu>Oikeudenkäyntimenettely>Siviilioikeudelliset menettely>Todistelu

Todistelu

Portugali

1 Todistustaakka

1.1 Mitkä ovat todistustaakkasäännöt?

Todistustaakkaa koskevat yleiset säännöt vahvistetaan Portugalin [siviililain \(Código Civil\)](#) 342–348 §:ssä.

1.2 Onko olemassa sääntöjä, joiden nojalla tiettyjä tosiseikkoja pidetään sellaisina, ettei niiden toteen näyttäminen ole tarpeen? Millaisissa tapauksissa?

Onko tiettyjen oletamusten kumoaminen mahdollista esittämällä vastatodistelua?

Kyllä, lainsäädännössä on sääntöjä tosiseikoista, joita ei tarvitse näyttää toteen.

Ja kyseeseen tulee jokin seuraavista tapauksista:

[siviili prosessilain \(Código de Processo Civil\)](#) 412 § – Tosiseikat, joissa ei edellytetä selvitystä tai näyttöä

[siviililain](#) 350 § – Oikeudellinen oletama

Laillisia oletamia voidaan vastustaa esittämällä vastatodisteita, paitsi jos vastatodisteiden esittäminen on kielletty lailla ([siviililain](#) 350 §:n 2 momentti).

1.3 Missä määrin oikeuden on vakuuttava jostakin tosiseikasta voidakseen perustaa tuomionsa tällaisen tosiseikan olemassaoloon?

Tuomioistuin ottaa todisteen vapaasti harkittavakseen ja tuomari tekee päätöksensä perustuen sen varovaisuuteen kunkin seikan osalta. Tuomioistuimen vapaa todistusharkinta ei koske tosiseikkoja, joiden osalta laissa edellytetään erityisten muotovaatimusten noudattamista, tai tosiseikkoja, jotka voidaan näyttää toteen vain asiakirjatodistein tai joiden osalta on esitetty absoluuttista näyttöä joko asiakirjojen tai asianosaisten sopimusten tai tunnustusten perusteella ([siviili prosessilain](#) 607 §:n 5 momentti). Tuomioistuimen on tarkasteltava kaikkia esitettyjä todisteita riippumatta siitä, ovatko ne peräisin osapuolelta, jolla on todistustaakka.

Poikkeuksena tästä ovat säännökset, joiden mukaan esitettyä tosiseikkaa ei oteta huomioon, jos se ei ole tietyn asianosaisten esittämä ([siviili prosessilain](#) 413 §).

Kunkin todisteen arvo vaihtelee sen luonteen mukaan ([siviililain](#) 369–396 §).

2 Todisteiden vastaanottaminen

2.1 Edellyttääkö todisteiden vastaanottaminen aina asianosaisten pyyntöä, vai voiko tuomari tiettyissä tapauksissa hankkia todisteita oma-aloitteisesti?

Todisteiden vastaanottaminen ei välttämättä edellytä asianosaisten pyyntöä.

Portugalilain oikeudessa tuomarin tehtävänä on oma-aloitteisesti suorittaa tai määrätä kaikki tarpeelliset toimet totuuden selvittämiseksi ja riidan ratkaisemiseksi oikeudenmukaisesti niiden seikkojen osalta, joita hänellä on lain mukaan oikeus tutkia ([siviili prosessilain](#) 411 §).

2.2 Mitä seuraa sen jälkeen, kun asianosaisten pyyntö todisteiden vastaanottamisesta on hyväksytty?

Tuomioistuin määrittää tapauksen mukaan valmistavassa käsittelyssä tai määräyksellä, mitkä todistuskeinot ovat hyväksyttävissä ja käytettävissä ([siviili prosessilain](#) 591 ja 593 §).

Todisteet vastaanotetaan yleensä asian loppukäsittelyssä ([siviili prosessilain](#) 604 § 3 kohta). Tuomioistuin voi kuitenkin poikkeuksellisesti sallia todisteiden esittämisen varhaisemmassa vaiheessa ([siviili prosessilain](#) 419 §).

Jos tuomari katsoo oikeuskäsittelyn päätyttyä, ettei hänellä ole riittävästi tietoa, hän voi aloittaa käsittelyn uudelleen kuullakseen haluamiaan henkilöitä ja määrätäkseen määrätäkseen toimenpiteet, jotka hän katsoo tarpeelliseksi epäselvän asian selvittämiseksi ([siviili prosessilain](#) 607 §:n 1 momentti).

2.3 Millaisissa tapauksissa oikeus voi evätä asianosaisten esittämän pyynnön todisteiden vastaanottamisesta?

Yleisesti ottaen tuomioistuimen tehtävänä on [siviili prosessilain](#) 6 §:ssä säädetyn menettelyllisen velvollisuuden mukaisesti hylätä merkityksettömät tai vain viivästyttävät todisteet.

Todisteiden vastaanottamista koskeva pyyntö voidaan hylätä kokonaan tai osittain esimerkiksi seuraavissa tilanteissa:

Todistajien lukumäärän rajoittaminen ([siviili prosessilain](#) 511 §)

Esteet ([siviili prosessilain](#) 496 artikla)

Vala ja alustava kuulustelu ([siviili prosessilain](#) 513 §)

Tosiseikat, jotka voivat olla asianosaisten todistajanlausunnon kohteena ([siviili prosessilain](#) 454 §)

2.4 Mitä erilaisia todistelukeinoja on olemassa?

Seuraavat todistuskeinot tunnetaan:

oletamat ([siviililain](#) 349 §);

asianosaisten todistajanlausunnossa saadut tunnustukset ([siviililain](#) 352 §);

saaduista tunnustuksista poikkeavat asianomistajan lausunnot ([siviili prosessilain](#) 466 §);

asiakirjatodisteet ([siviililain](#) asetuksen 362 §);

asiantuntijatodisteet ([siviililain](#) 388 §);

tuomioistuimen suorittamat tutkinnat ([siviililain](#) 390 §);

todistajanlausunnot ([siviililain](#) 392 §);

esineiden esittäminen ([siviili prosessilain](#) 416 §:n 1 kohta).

2.5 Millä tavoin todisteita voidaan ottaa vastaan todistajilta? Tapahtuuko se eri tavoin kuin todisteiden vastaanottaminen asiantuntijoilta? Mitä sääntöjä sovelletaan kirjallisiin todistajanlausuntoihin ja asiantuntijalausuntoihin?

oikeuden puheenjohtaja kuulee todistajia ja asianosaisia henkilökohtaisesti ([siviili prosessilain](#) 452, 456, 457, 466, 500, 501, 502, 503, 506, 518 ja 520 §):

todistajien ja asianosaisten henkilökohtainen tai teknisin keinoin kuuleminen [siviili prosessilain](#) 502 §:n mukaisesti

kuulustelu virka-apupyynnöllä ([siviili prosessilain](#) 500 §:n b kohta)

kuulustelu palvelujen asuinpaikassa tai toimipaikassa ([siviili prosessilain](#) 503 §)

kirjallinen kuuleminen ([siviili prosessilain](#) 517 §)

kirjallinen todistajanlausunto ([siviili prosessilain](#) 518 §)

tuomioistuimen ja todistajanlausunnon antavan henkilön välinen suora viestintä ([siviili prosessilain](#) 520 §)

kuulustelu paikan päällä ([siviiliprosessilain 501 §](#))

Asiantuntija- ja todistajanlausuntojen vastaanottamistavat ([siviiliprosessilain 486, 490 ja 492 §](#)) eroavat seuraavasti:

Asiantuntijat osallistuvat lopulliseen istuntoon, jos jompikumpi osapuoli tai tuomari sitä pyytää. Virallisten laitosten, laboratorioiden tai yksiköiden asiantuntijoita kuullaan heidän toimipaikastaan videoneuvottelun muodossa ([siviiliprosessilain 486 §](#));

Tuomioistuin voi tarkastaa asiat tai henkilöt, mennä asian käsittelypaikkaan tai palauttaa tosiseikat uudelleen, ja tuomarin mukana on oltava tekninen asiantuntija, jos hän katsoo sen asianmukaiseksi ([siviiliprosessilain 490 ja 492 §](#)).

Kirjallisten todisteiden, kertomusten tai asiantuntijalausuntojen toimittamista koskevat säännöt vahvistetaan [siviiliprosessilain 416 §:ssä](#).

2.6 Onko joillakin todistelukeinoilla suurempi painoarvo kuin toisilla?

Kyllä, todistusarvo vaihtelee sen mukaan, millaisesta todistuskeinosta on kyse (ks. vastaus kysymykseen 1.3).

2.7 Onko tiettyjen tosiseikastojen todistaminen sidottu määrätynlaiseen todistelumenettelyyn?

Kyllä, erityisesti seuraavissa tapauksissa:

Lakisääteinen kirjallisen asiakirjan muotovaatimus ([siviililain 364 §](#)).

Oikeudellisen muodon noudattamatta jättäminen ([siviililain 220 §](#)).

2.8 Velvoittaako laki todistajat todistamaan?

Kaikilla on velvollisuus tehdä yhteistyötä totuuden selvittämiseksi riippumatta siitä, onko kyse asianosaisista ([siviiliprosessilain 417 §](#)).

2.9 Millaisissa tilanteissa todistajat voivat kieltäytyä todistamasta?

Tilanteista, joissa todistajat voivat kieltäytyä todistamasta, säädetään [siviiliprosessilain 497 §:ssä](#).

2.10 Voidaanko todistamisesta kieltäytyvää henkilöä rangaista tai pakottaa hänet todistamaan?

Kaikilla henkilöillä, riippumatta siitä, ovatko he asianosaisia vai eivät, on velvollisuus avustaa totuuden selvittämisessä [siviiliprosessilain 417 §:n](#) mukaisesti.

Niille, jotka kieltäytyvät yhteistyöstä, määrätään sakko, sanotun kuitenkaan rajoittamatta mahdollisia pakottavia keinoja ([siviiliprosessilain 417 §:n 2 kohta](#)).

Jos todistaja jättää saapumatta oikeuteen ilman hyväksyttävää syytä, tuomioistuin voi määrätä hänelle sakon tai määrätä, että hänet on otettava säilöön ja tuotava oikeuteen ([siviiliprosessilain 508 §:n 4 momentti](#)).

2.11 Onko olemassa henkilöryhmiä, joita ei voida kuulla todistajina?

Kyllä on. On olemassa henkilöryhmiä, joita ei voida kuulla todistajina. Ne ovat seuraavat:

Henkilöitä, jotka eivät psyykkisen sairauden vuoksi kykene todistamaan, ei voida kuulla todistajina ([siviiliprosessilain 495 §](#)). Tuomarin on arvioitava todistamaan kutsuttujen henkilöiden kelpoisuus toimia todistajana.

Henkilöt, jotka voivat todistaa asianosaisina, eivät saa todistaa todistajina ([siviiliprosessilain 496 §](#)).

2.12 Mikä on tuomarin ja asianosaisten asema todistajainkuulustelussa? Millä edellytyksillä todistajaa voidaan kuulla käyttämällä hyväksi erilaisia teknisiä apuneuvoja, kuten videoneuvottelua?

Tuomarin ja asianosaisten roolista todistajien kuulemisessa säädetään [siviiliprosessilain 516 §:n](#) todistajanlausuntoa koskevissa säännöissä.

Todistajat todistavat asian loppukäsittelyssä henkilökohtaisesti tai videoneuvottelussa ([siviiliprosessilain 500 §](#)). Poikkeuksena ovat seuraavat tilanteet:

Todistajien kuulemisesta teknisin keinoin, kuten videoneuvottelussa, säädetään [siviiliprosessilain 502 §:ssä](#).

3 Näytön arviointi

3.1 Estääkö se, että todiste on hankittu lainvastaisin keinoin, tuomioistuinta ottamasta todistetta huomioon tuomiossa?

Kyllä. Esimerkiksi todisteet, jotka on hankittu loukkaamalla yksityis- ja perhe-elämää koskevaa oikeutta ja ihmisarvoa ([siviiliprosessilain 490 §](#)).

3.2 Käykö lausumani todisteesta ollessani itse asianosaisena asiassa?

Kyllä, tunnustus, jolla asianosainen myöntää hänelle vahingollisen ja vastapuolta hyödyttävän tosiseikan, saadaan asianosaisen todistajanlausunnon avulla ([siviililain 352 §](#) ja [siviiliprosessilain 452 §](#)).

Tuomioistuin voi harkita vapaasti asianosaisten lausuntoja, paitsi jos niihin sisältyy tunnustus ([siviiliprosessilain 466 §:n 3 momentti](#)).

4 Onko kyseinen jäsenvaltio todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen 2 artiklan 1 kohdan mukaisesti määritellyt muita viranomaisia, joilla on toimivalta vastaanottaa todisteita siviili- ja kauppaoikeudellisia asioita koskevia oikeudenkäyntejä varten asetuksen nojalla? Jos näin on, millaisissa oikeuskäsittelyissä niillä on toimivalta ottaa vastaan todisteita? Voivatko ne pyytää ainoastaan todisteiden vastaanottamista vai voivatko ne myös avustaa todisteiden vastaanottamisessa toisen jäsenvaltion esittämän pyynnön perusteella? Ks. myös todisteiden vastaanottamista koskevan asetuksen 2 artiklan 1 kohdan mukainen ilmoitus.

Portugali ei ole täsmentänyt muita viranomaisia, ja todisteiden vastaanottaminen oikeudenkäyntimenettelyä varten on Portugalin tuomioistuinten vastuulla.

Sovellettava lainsäädäntö

[Portugalin siviililaki \(Código Civil\)](#)

[Portugalin siviiliprosessilaki \(Código de Processo Civil\)](#)

Huom.

Näillä tietosivuilla esitetyt tiedot eivät sido siviili- ja kauppaoikeuden alan Euroopan oikeudellisen verkoston yhteyspisteitä, tuomioistuimia tai muita viranomaisyksiköitä. Oikeuskäytäntö kehittyy ajan myötä. Vaikka tietosivuja ajantasaisesti usein, voimassa olevaan lainsäädäntöön on syytä perehtyä erikseen.

Päivitetty viimeksi: 27/11/2023

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät Euroopan oikeudellisen verkoston kansalliset yhteysviranomaiset. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Komissio tai Euroopan oikeudellinen verkosto eivät ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.